

บทที่ 3

ระเบียบวิธีการวิจัย

ในการศึกษาวิเคราะห์ถึง บทบาทของรัฐในการตรวจพิจารณาภาพยนตร์ของคณะกรรมการตรวจพิจารณาภาพยนตร์ในบทนี้ ได้แสดงรายละเอียดเกี่ยวกับระเบียบวิธีวิจัย ซึ่งประกอบไปด้วย แหล่งข้อมูลโดยการเก็บรวบรวมข้อมูล จากเอกสาร ตำราต่างๆ และข้อมูลจากบุคคลที่เกี่ยวข้องโดยนำเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. แหล่งข้อมูลและการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการศึกษาวิเคราะห์เรื่องนี้ แบ่งตามประเภทได้ 2 ประเภทด้วยกัน คือ การเก็บข้อมูลจากประเภทเอกสาร และข้อมูลประเภทบุคคล ดังนี้

1. ข้อมูลประเภทเอกสาร ประกอบด้วยสื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ได้แก่

- 1) ตำรา เอกสาร วารสาร นิตยสาร หนังสือพิมพ์ และสื่อสิ่งพิมพ์อื่น ๆ เช่น บทความ บทวิจารณ์ บทสัมภาษณ์ เอกสารเผยแพร่จากการอภิปรายของหน่วยงานต่าง ๆ
- 2) เอกสาร ทางราชการ (ที่มีได้ปกปิดหรือเป็นความลับของทางราชการ) เช่น กฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง บันทึก รายงานการประชุม

ทั้งนี้ การเก็บรวบรวมข้อมูลได้จากการเข้าไปศึกษาค้นคว้าในแผนกตรวจพิจารณาภาพยนตร์กองก้ากับการ 2 กองทะเบียน สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ส่วนส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ กรมประชาสัมพันธ์ ห้องสมุดคณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ห้องสมุดคณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

2. ข้อมูลประเภทบุคคล ได้คัดเลือกบุคคลที่เกี่ยวข้องโดยตรงจำนวน 4 กลุ่ม ได้แก่เจ้าหน้าที่ตำรวจในแผนกควบคุมภาพยนตร์ กองก้ากับการ 2 กองทะเบียน สำนักงานตำรวจแห่งชาติ คณะกรรมการตรวจพิจารณาภาพยนตร์ กลุ่มผู้ประกอบการด้านภาพยนตร์ และ นักวิชาการด้านภาพยนตร์จากสถาบันต่าง ๆ ได้แก่

- 1) เจ้าหน้าที่ในแผนกตรวจพิจารณาภาพยนตร์ กองก้ากับการ 2 กองทะเบียน สำนักงานตำรวจแห่งชาติ จำนวน 6 คน ในฐานะที่เป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการควบคุมดูแลการฉายภาพยนตร์ การตรวจพิจารณาภาพยนตร์และการเผยแพร่ภาพยนตร์และควบคุมโรงภาพยนตร์ เพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติภาพยนตร์ พ.ศ. 2473 ที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน

ศึกษาโดยวิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (Depth Interview) ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานในระดับสูง เพื่อวิเคราะห์หาความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบาย แผนงาน และทิศทางการปฏิบัติงานของทางราชการทั้งในปัจจุบันและอนาคต ได้แก่

พันตำรวจโทวัชร วัฒนพุกกะ ดำรงตำแหน่งรองผู้กำกับการ 2 กองทะเบียน และขณะที่ให้ข้อมูลได้ดำรงตำแหน่งรักษาการสารวัตรแผนกควบคุมภาพยนตร์ที่ยังว่างอยู่ โดยขอติดต่อสัมภาษณ์ที่ห้องทำงานชั้น 3 ตึกบัญชาการด้านหน้า กองทะเบียน สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ถนนลาดพร้าว บางเขน กทม. ในฐานะที่ท่านเป็นผู้ออกคำสั่งแต่งตั้งและมอบหมายความรับผิดชอบให้แก่เจ้าหน้าที่ทุกคนในแผนกควบคุมภาพยนตร์ให้รับผิดชอบตามบทบาทต่างๆ กัน รวมทั้ง ยังอยู่ในฐานะที่เป็นกรรมการตรวจพิจารณาภาพยนตร์ด้วยอีกคนหนึ่ง จึงสามารถสัมภาษณ์ถึงความจำเป็นมาของการก่อตั้งแผนกควบคุมภาพยนตร์รวมทั้งบทบาทหน้าที่ในการเป็นเจ้าหน้าที่โดยตรงในการรับผิดชอบกระบวนการตรวจพิจารณาภาพยนตร์ตั้งแต่การเขียนคำร้องยื่นขอใบอนุญาตจนถึงขั้นสุดท้ายคือ การออกใบอนุญาตและออกตรวจสอบติดตามผลตามโรงภาพยนตร์ ดังนั้นข้อมูลที่ได้รับจะเป็นประโยชน์ในการนำมาวิเคราะห์ถึงบทบาทและการทำงานของเจ้าหน้าที่ในแผนกควบคุมภาพยนตร์ได้เป็นอย่างดี

สำหรับเจ้าหน้าที่แผนกควบคุมภาพยนตร์อีกจำนวน 5 คน คือ เจ้าหน้าที่ในตำแหน่งรองสารวัตรแผนกควบคุมภาพยนตร์ทั้งหมด ซึ่งทำหน้าที่เป็นกรรมการและเลขานุการที่จะต้องเป็นผู้นำเสนอภาพยนตร์แต่ละเรื่องให้คณะกรรมการตรวจพิจารณาภาพยนตร์พิจารณา และจะต้องเป็นบุคคลที่ลงบันทึกผลการพิจารณาภาพยนตร์ในเรื่องนั้นๆ ไว้เป็นหลักฐานโดยมีการหมุนเวียนสลับเปลี่ยนกันตลอดแต่ละสัปดาห์ ได้แก่ ร้อยตำรวจเอกชัชชัย สงวนสุข ร้อยตำรวจเอกสมโพธิ สุวรรณจรัส ร้อยตำรวจเอกพงษ์พันธ์ กิตติคุณวุฒิ ร้อยตำรวจเอกวัชร ชัยวานิช และร้อยตำรวจเอกกฤษดา ทาวี ได้ทำการคัดเลือกบุคคลกลุ่มนี้เนื่องจากการทำหน้าที่และบทบาทของกรรมการและเลขานุการ ซึ่งเป็นลักษณะของงานประจำที่จะต้องหมุนเวียนสลับเปลี่ยนและจะเป็นบุคคลที่รับรู้ถึงปัญหาของการตรวจพิจารณา รวมทั้งรับรู้ถึงแนวความคิดของกรรมการหรือผู้แทนที่ได้รับมอบหมายมาจากหน่วยงานต่างๆ ว่า เมื่อกรรมการแต่ละท่านได้รับมอบหมายมาจะใช้หลักเกณฑ์ ดุลยพินิจ และวิจารณ์ญานรวมทั้งประสบการณ์ในการพิจารณาที่แตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด จึงเห็นว่าข้อมูลต่างๆ ที่ได้จากการสัมภาษณ์กลุ่มบุคคลจะนำมาวิเคราะห์ถึงหลักเกณฑ์การตรวจพิจารณาภาพยนตร์ของกรรมการแต่ละคนอย่างดี ซึ่งได้ขอสัมภาษณ์หลักจากที่แต่ละคนทำหน้าที่ในการเป็นกรรมการและเลขานุการเสร็จสิ้นในห้องตรวจพิจารณา ซึ่งเป็นสถานที่คณะกรรมการตรวจสอบภาพยนตร์ใช้เป็นสถานที่พิจารณา อยู่ที่ชั้น 4 อาคาร 1 กองทะเบียน สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ถนนลาดพร้าว บางเขน กทม.

ในการสัมภาษณ์ครั้งนี้ ได้ขออนุญาตต่อผู้กำกับดูแลงานในแผนกควบคุมภาพยนตร์ กองกำกับกร 2 แผนกควบคุมภาพยนตร์ โดยขอใช้สถานที่ในการสัมภาษณ์ และได้สังเกตการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในแผนกต่างๆในขณะนั้นด้วยว่ามีความสอดคล้องกับบทบาทหน้าที่ เกี่ยวกับการจัดการตามภารกิจหน้าที่ของแผนกควบคุมภาพยนตร์ ซึ่งประกอบไปด้วยเจ้าหน้าที่ รับคำร้องทุกข์จากผู้นำภาพยนตร์มาขออนุญาตจัดฉายภาพยนตร์ แล้วนำมาจัดทำตารางตรวจ พิจารณาภาพยนตร์ตามลำดับวันที่กำหนดไว้ตามบทบาทในการเป็นเจ้าหน้าที่รักษาการให้เป็น ไปตาม พ.ร.บ. ภาพยนตร์ พ.ศ. 2473 ประมวลระเบียบการตำรวจไม่เกี่ยวกับคดี ลักษณะที่ 38 ภาพยนตร์และประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 50 และ 205 ซึ่งมีการกิจหน้าที่ดังนี้ :-

1. เจ้าหน้าที่เลขานุการคณะกรรมการผู้พิจารณาภาพยนตร์ ดำเนินการจัดให้มีการตรวจ พิจารณาภาพยนตร์และภาพโฆษณาภาพยนตร์ โดยตรวจหลักฐานประกอบคำร้อง เมื่อเห็น ครบถ้วนแล้ว จึงกำหนดนัดวันตรวจของเจ้าพนักงานผู้พิจารณาภาพยนตร์ เมื่อผ่านการตรวจ พิจารณาแล้ว ทำการติดต่อภาพยนตร์ตามมติของเจ้าพนักงานผู้พิจารณาภาพยนตร์ มีการ ประทับตราบนฟิล์มภาพยนตร์หรือภาพโฆษณา เรียกเก็บค่าธรรมเนียม ตามอัตราที่กำหนดไว้ ในกฎกระทรวงและออกใบอนุญาต
2. เป็นเจ้าหน้าที่เก็บรักษาฟิล์มของกลาง ตามที่เจ้าพนักงานผู้ตรวจพิจารณา ภาพยนตร์ส่งคัดหรือยึด
3. จัดทำสถิติเกี่ยวกับภาพยนตร์ และโรงภาพยนตร์
4. กวดขันปราบปรามผู้กระทำความผิดกฎหมายภาพยนตร์
5. ตรวจสอบฟิล์มของกลาง ซึ่งเจ้าหน้าที่ตำรวจท้องที่ส่งมาให้ตรวจ
6. ควบคุมการถ่ายภาพยนตร์ต่างประเทศที่เข้ามาถ่ายทำภาพยนตร์ในประเทศไทย

2) คณะกรรมการ

คณะกรรมการในที่นี้ คือ กลุ่มบุคคลที่ได้รับมอบหมายจากหน่วยงาน ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องโดยตรงตามคำสั่งของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เพื่อร่วมกันทำหน้าที่เป็นคณะ กรรมการตรวจพิจารณาภาพยนตร์ทุกประเภทที่เป็นฟิล์มภาพยนตร์ โปสเตอร์ ไซร์การ์ด ของ ภาพยนตร์นั้นๆ ก่อนนำออกเผยแพร่ที่โรงภาพยนตร์ กรรมการที่เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการ ตรวจพิจารณาภาพยนตร์ ซึ่งเป็นผู้แทนที่ได้รับมอบหมายมาจากหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาค เอกชนโดยมี ผู้แทนจากสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เป็นประธาน และกรรมการซึ่งมาจากหน่วย งานที่รับผิดชอบ ด้านข่าวสาร การสอบสวนสืบสวน กองทะเบียน นอกจากนั้นยังมีผู้แทนจาก หน่วยงานภาครัฐที่มาจากกระทรวง ทบวง กรม ได้แก่ ผู้แทนกรมประชาสัมพันธ์ ผู้แทน คณะกรรมการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรม

แห่งชาติ ผู้แทนสมาคมสมาพันธ์ภาพยนตร์แห่งชาติ ผู้แทนกระทรวงการต่างประเทศ ผู้แทนจาก กองบัญชาการทหารสูงสุด กระทรวงกลาโหม ผู้แทนสมาคมผู้สื่อข่าวแห่งประเทศไทย และนัก วิชาการจากมหาวิทยาลัยที่มีการสอนวิชาการภาพยนตร์ เช่น จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล เป็นต้น ซึ่งผู้แทนจากหน่วยงานต่าง ๆ ได้มีการแต่งตั้งจากหน่วย งานต้นสังกัด หน่วยละประมาณ 2-3 คน หมุนเวียนสลับเปลี่ยนกันเข้ามาร่วมตรวจพิจารณา ภาพยนตร์เมื่อมีการแจ้งจากแผนกควบคุมภาพยนตร์ ซึ่งมีการตรวจพิจารณาเป็นรายสัปดาห์ มีการเชิญหน่วยงานที่เป็นคณะกรรมการเข้ามาร่วมตรวจตามตารางที่แต่ละสัปดาห์ระบุไว้ซึ่ง ประมาณอาทิตย์ละ 10 เรื่อง ผู้ทำการวิจัยได้เข้าร่วมเป็นกรรมการด้วยคนหนึ่งโดยเป็นผู้ แทนจากกรมประชาสัมพันธ์ จึงสามารถทำให้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาถึงกระบวนการพิจารณา ภาพยนตร์ได้อย่างใกล้ชิดตั้งแต่กระบวนการจัดฉายให้คณะกรรมการตรวจพิจารณา เมื่อ พิจารณาจากเนื้อหาภาพและเสียงของภาพยนตร์แล้ว กรรมการทุกท่านก็จะเข้าร่วมประชุมหารือ ร่วมกันถึงขอบเขตเนื้อหาทั้งภาพและเสียงของภาพยนตร์นั้นๆ ว่ามีจุดใดที่จะนำมาเผยแพร่แล้ว ส่งผลกระทบต่อสังคมในภาพรวม ทั้งในแง่ขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปะ วัฒนธรรม ชีวิต ความเป็นอยู่ ความโหดร้ายทารุณ ลามกอนาจาร ซึ่งเป็นไปตามเนื้อหาของภาพยนตร์เรื่อง นั้นๆ หากไม่มีผลกระทบใดๆ กรรมการทุกท่านก็จะลงมติร่วมกันโดยฝ่ายเลขานุการจากแผนก ควบคุมภาพยนตร์มาทำการจดบันทึกรายงานการประชุมและให้คณะกรรมการทุกท่านลงลายมือ ชื่อไว้ในรายงานการประชุมพิจารณาภาพยนตร์ทุกเรื่อง เพื่อเก็บไว้เป็นหลักฐานต่อไป ใน ระหว่างการพิจารณาภาพยนตร์ในหลายครั้งที่ผ่านมาผู้วิจัยก็ได้ใช้วิธีการสังเกตถึงแนว ความ คิดของกรรมการที่เข้ามาร่วมกันพิจารณาจากหน่วยงานต่างๆ ที่หมุนเวียนสลับเปลี่ยนกันมาร่วม พิจารณา พบว่า กรรมการแต่ละท่านนั้น นอกจากจะยึดถือแนวทางจากกฎหมาย ระเบียบหรือ ข้อปฏิบัติต่างๆ ที่ทางแผนกควบคุมภาพยนตร์ได้แจ้งไว้ให้ทราบแล้วกรรมการ แต่ละท่านยังใช้ ดุลพินิจ ประสบการณ์ ภูมิหลัง การศึกษา อาชีพและประสบการณ์ในการที่เข้ามาร่วมเป็น กรรมการบ่อยครั้ง มาใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาในแต่ละครั้งด้วย ซึ่งบางครั้งจะพบว่าถึง แม้ว่าจะเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจ แต่จากพื้นฐานและประสบการณ์ที่ผ่านมาได้เข้าไปเกี่ยวข้องกับ การกลั่นกรองภาพยนตร์ทางโทรทัศน์ และบางครั้งได้เข้าไปร่วมพิจารณาชื่อ-ชื่อยภาพยนตร์ที่ นำเข้ามาฉายในประเทศไทยด้วย ก็จะมีส่วนทำให้การตรวจพิจารณาภาพยนตร์ของคณะ กรรมการตรวจพิจารณาภาพยนตร์เป็นไปได้อย่างชัดเจนและมีเหตุและผลขึ้นเมื่อมีการพิจารณา ร่วมกัน และนอกจากนี้ในภาพรวมแล้ว การพิจารณานั้นกรรมการแต่ละคนยังนำสภาพชีวิตความเป็น อยู่ทางสังคมในปัจจุบันมาใช้ในการประกอบการพิจารณาด้วย

ผู้ทำวิจัยได้มีโอกาสสัมภาษณ์กรรมการที่เข้าร่วมตรวจพิจารณาภาพยนตร์หลังจากที่ได้มีการพิจารณาภาพยนตร์เสร็จแล้ว โดยใช้สถานที่ทำการตรวจพิจารณาภาพยนตร์ แผนกควบคุมภาพยนตร์ กองกำกับการ 2 กองทะเบียนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เป็นหลัก

บุคคลที่ผู้วิจัยได้ทำการคัดเลือก เป็นกลุ่มตัวอย่างที่มาจากกรรมการแต่ละองค์กรหรือหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ที่มีประสบการณ์ในการตรวจพิจารณาเป็นเวลานาน 3-5 ปี มาแล้วโดยได้ขอสัมภาษณ์กรรมการแต่ละท่าน โดยใช้สถานที่คือห้องพิจารณาภาพยนตร์ ชั้น 4 อาคารด้านหน้า กองทะเบียน สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ถนนลาดพร้าว บางเขน กทม. ซึ่งเป็นช่วงเวลาหลังจากกรรมการแต่ละคนได้เสร็จสิ้นภารกิจในการตรวจพิจารณาภาพยนตร์แล้ว โดยขอสัมภาษณ์และบันทึกเทปไว้เป็นหลักฐานประกอบการทำวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ พันตำรวจเอกเสนาห์ คำเที่ยง ตำรวจตำแหน่งรองผู้บังคับการ กองทะเบียน สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ซึ่งเป็นบุคคลที่รับผิดชอบงานกำกับดูแลงานด้านภาพยนตร์ โดยตรงตามสายงาน ทำให้การสัมภาษณ์มีข้อมูลที่เจาะลึกในแนวคิดเกี่ยวกับการมีบทบาท ในตำแหน่งประธานกรรมการตรวจพิจารณาภาพยนตร์ ว่าส่งผลกระทบต่อผลการตรวจพิจารณาภาพยนตร์หรือไม่เพียงใด รวมไปถึงหลักเกณฑ์และประสบการณ์จากการทำงานในฐานะที่เป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ต้องดูแลกฎหมายว่าด้วยการตรวจพิจารณาภาพยนตร์นั้น ยังมีความจำเป็นหรือไม่เพียงใดในสังคมปัจจุบัน

กรรมการอีกท่านหนึ่ง คือ พันตำรวจโทไพศาล สุวรรณชาติ ตำรวจตำแหน่งรองผู้กำกับการ กองบังคับการสารนิเทศ กองบัญชาการสันติบาล สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ซึ่งเป็นบุคคลหนึ่งที่ได้รับมอบหมายมาเพื่อเป็นกรรมการตรวจพิจารณาภาพยนตร์ ได้คัดเลือกบุคคลผู้หนึ่งหลังการตรวจพิจารณาภาพยนตร์มานาน เป็นเวลากว่า 15 ปี โดยประสบการณ์และความเข้าใจในความเป็นสื่อภาพยนตร์มีสูง ซึ่งจะทำให้สามารถนำข้อมูลที่ได้อีกแง่มุมหนึ่ง นอกเหนือจากการทำบทบาทหน้าที่ของการเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจ ว่าจะมีแนวความคิดอย่างไรเกี่ยวกับเนื้อหาภาพยนตร์ที่ปรากฏ ซึ่งจะสามารถนำมาวิเคราะห์ได้กว้างขึ้น

รองศาสตราจารย์ปัทมวดี จารุวรรณ ตำรวจตำแหน่งหัวหน้าภาควิชาการภาพยนตร์และภาพนิ่ง จากสถาบันการศึกษาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นผู้แทนจากภาคนักวิชาการที่เข้าร่วมเป็นกรรมการตรวจพิจารณาภาพยนตร์ โดยประสบการณ์และความรู้ เป็นผู้แทนที่มีพร้อมและสามารถวิเคราะห์เนื้อหาภาพยนตร์ได้ชัดเจน เพื่อที่จะศึกษาและนำมาใช้ประกอบการวิเคราะห์ในเนื้อหาของภาพยนตร์ ประเภท รวมทั้งแนวทางในการพิจารณารูปแบบและ บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการพิจารณาภาพยนตร์ได้อย่างดี โดยใช้สถานที่ห้องพิจารณา ภาพยนตร์ ชั้น 4 กองทะเบียน ในการสัมภาษณ์

นายสมบัติ ภูภาณูญ เป็นบุคคลที่เคยเป็นผู้แทนจากสมาคมหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย หรือในฐานะสื่อมวลชน เข้ามาร่วมเป็นกรรมการ ต่อมาเข้ามาเป็นกรรมการตรวจพิจารณาภาพยนตร์อีกครั้ง ในฐานะผู้แทนของสมาคมสมาพันธ์ภาพยนตร์แห่งชาติ ในบทบาทและหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายมาเป็น 2 ลักษณะ ทำให้ได้มุมมองที่กว้างทั้งด้านสื่อมวลชนและทั้งในส่วนของผู้ประกอบการภาพยนตร์ จะทำให้เกิดข้อเสนอแนะในด้านบทบาทของรัฐในการตรวจพิจารณาภาพยนตร์ได้กว้างขึ้น โดยใช้สถานที่คือ ห้องประชุมของกรมประชาสัมพันธ์ชั้น 2 ถนนพระราม 6 กทม. เป็นที่สัมภาษณ์

นายไพฑูรย์ ปานประชา ดำรงตำแหน่งเป็นเจ้าหน้าที่กองวัฒนธรรมสัมพันธ์ สำนักคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ เป็นผู้แทนทางด้านวัฒนธรรมโดยตรง และสามารถเสนอแนะ แนวทาง และข้อคิดเห็นในขอบข่ายที่สังคมไทยปฏิบัติอยู่ได้อย่างดี ซึ่งสามารถนำข้อมูลดังกล่าวมาทำการวิเคราะห์ถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อสังคมได้อย่างดี โดยขอสัมภาษณ์บริเวณห้องพิจารณาภาพยนตร์ ชั้น 4 กองทะเบียน สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

พันโทอนุชา ผลยาม เจ้าหน้าที่จากกองบัญชาการทหารสูงสุด กรมกิจการพลเรือนทหาร กระทรวงกลาโหม โดยขอสัมภาษณ์ที่กรมประชาสัมพันธ์ เป็นผู้แทนจากหน่วยงานที่รับผิดชอบดูแลในด้านของความมั่นคง ด้านการเมือง ที่ภาพยนตร์อาจจะมีการสอดแทรกเข้ามาในลักษณะของการโฆษณาชวนเชื่อ หรือปลุกกระดม แต่ในสถานการณ์ปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงไป และประเทศไทยเป็นประชาธิปไตยมากขึ้นแล้ว ทางกระทรวงกลาโหมจะเข้าร่วมให้ข้อเสนอแนะและดูแลความเหมาะสมมากกว่าการควบคุมหรือตัดทอน ซึ่งในเรื่องนี้จะเห็นว่าจะเป็นการประโยชน์ในการนำมาวิเคราะห์ถึงองค์ประกอบของคณะกรรมการที่มีการปรับปรุงเพิ่มเติม รวมทั้งแนวความคิดของกรมการที่มีการปรับเปลี่ยนสภาพและสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง

นางทิพาวดี มั่นญาติ ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ กรมประชาสัมพันธ์ ได้รับมอบหมายจากกรมประชาสัมพันธ์โดยตำแหน่งที่เกี่ยวข้องโดยตรงด้านสื่อภาพยนตร์ ซึ่งจะเข้าใจและมีข้อวินิจฉัยที่ชัดเจน และเข้าใจสื่อภาพยนตร์ได้เป็นอย่างดี โดยเน้นการส่งเสริมมากกว่าการควบคุม ซึ่งจะช่วยให้บทบาทของคณะกรรมการตรวจพิจารณาภาพยนตร์เปิดกว้างมากขึ้น ในด้านการแสดงความคิดเห็นด้านสื่อภาพยนตร์ ซึ่งจะนำข้อมูลดังกล่าวมาทำการวิเคราะห์ถึงบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจพิจารณาภาพยนตร์ต่อไป

นายสมเกียรติ อินทวานิช ตำแหน่งสมาชิกสมาคมสมาพันธ์ภาพยนตร์แห่งชาติ ซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้ด้านการเขียนบท การกำกับภาพยนตร์ และได้ศึกษาภาพยนตร์มาจากต่างประเทศ ทำให้เป็นบุคคลที่มุมมองและแนวทางที่ใช้ประกอบการพิจารณาแตกต่างไปไปอีก

ลักษณะหนึ่ง จึงนำข้อมูลที่ได้รับมาใช้ในการวิเคราะห์บทบาทของคณะกรรมการตรวจพิจารณาภาพยนตร์ว่ามีความเหมาะสมและส่งผลกระทบต่อวงการภาพยนตร์บ้างโดยขอ สัมภาษณ์ที่ห้องประชุมพิจารณาภาพยนตร์ ชั้น 4 กองทะเบียน

นายพันธ์ธมม์ ทองสังข์ ตำแหน่งผู้แทนจากสมาคมสมาพันธ์ภาพยนตร์แห่งชาติ ทำหน้าที่ในด้านการกำกับการแสดง ศึกษาและเข้าใจงานภาพยนตร์มาอย่างมากมาย เคยเข้าร่วมประชุมสัมมนาในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการพัฒนาอุตสาหกรรมภาพยนตร์ในระดับ อาเซียนมาแล้ว โดยได้ขอสัมภาษณ์ระหว่างการสัมมนาด้วยกันโดยเฉพาะในหัวข้อที่เกี่ยวกับการ ตรวจพิจารณาภาพยนตร์ ทำให้สามารถนำข้อมูลที่ได้รับมาวิเคราะห์ถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นกับวง การภาพยนตร์ได้เป็นอย่างดี รวมทั้งแนวทางการพิจารณาในฐานะผู้กำกับการแสดง

นายนิรุติโรจน์ เพ็ญระบิล ตำแหน่งเจ้าหน้าที่ประจำกรมสารนิเทศ กระทรวงการ ต่างประเทศ ซึ่งรับผิดชอบด้านสัมพันธ์ไมตรีระหว่างประเทศ รวมทั้งภาพลักษณ์ของประเทศไทย ในสายตาของชาวต่างประเทศ เพราะผู้ที่จะใช้แนวความคิดหรือหลักเกณฑ์การตรวจพิจารณา ภาพยนตร์ต้องอาศัยประสบการณ์ด้านอาชีพมาประกอบเป็นอย่างยิ่ง เพราะภาพยนตร์ในปัจจุบัน มักจะปรากฏออกมาในลักษณะที่เผยแพร่วัฒนธรรม ที่เรียกว่าสงครามวัฒนธรรม ซึ่งจะเข้ามา ในลักษณะที่แฝงเข้ามาในสื่อภาพยนตร์ ซึ่งจะเห็นว่าข้อมูลที่ได้รับจะนำมาวิเคราะห์ถึงหลักเกณฑ์ ในการตรวจพิจารณาภาพยนตร์ที่เด่นชัดขึ้นในยุคปัจจุบัน โดยขอสัมภาษณ์ที่กรมประชาสัมพันธ์

นายอดุลย์ จันทรังษี ตำแหน่งกรรมการในสมาคมนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย ซึ่งเป็นบุคคลที่ตัวแทนสื่อมวลชนในการเข้ามารับทราบบทบาทของคณะกรรมการตรวจ พิจารณาภาพยนตร์ และแนวทางการพิจารณาภาพยนตร์ โดยร่วมตรวจพิจารณาและให้ ความคิดเห็นในฐานะที่เป็นสื่อเช่นกัน ว่าหลักเกณฑ์การพิจารณานั้น ควรพิจารณาจากอะไร บ้าง ซึ่งได้ขอสัมภาษณ์หลังจากเสร็จสิ้นการพิจารณาภาพยนตร์แล้ว เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์ ถึงหลักเกณฑ์รูปแบบรวมทั้งองค์ประกอบของคณะกรรมการตรวจพิจารณานั้นมีความเหมาะสม เพียงใด

นายจักรกฤษณ์ ศรีตะเวณ กรรมการสมาคมนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย ซึ่งเป็นผู้แทนอีกคนหนึ่งจากวงการสื่อมวลชน ในการที่จะใช้มุมมองในการตรวจพิจารณา ภาพยนตร์ให้มีความหลากหลายในแนวความคิดมากขึ้น จะได้ข้อมูลนำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบ ความเห็น ต่างๆ เพื่อประกอบการนำเสนอต่อไป โดยได้ติดต่อขอสัมภาษณ์ ขณะมาร่วมการ ตรวจพิจารณาภาพยนตร์ ชั้น 4 กองทะเบียน สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ถนนลาดพร้าว บางเขน กทม.

นอกจากนี้ยังได้ขอสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการกับกรรมการท่านอื่นที่มาร่วม ประชุมพิจารณาในด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับภาพยนตร์ที่กรมประชาสัมพันธ์ และในการเข้าร่วม ประชุมสัมมนาร่วมกัน เช่นที่ กองทะเบียน จัดสัมมนาเกี่ยวกับการตรวจพิจารณาภาพยนตร์ที่ โรงแรมเจ้าพระยาปาร์ก กรุงเทพฯ ๙ พ.ศ. 2538 การจัดสัมมนาของกรมประชาสัมพันธ์ เกี่ยว กับ บทบาทของรัฐในการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย ที่โรงแรมดิเอ็มเมอรัล กรุง

เทพ ๗ พ.ศ. 2539 และในการจัดสัมมนาของคณะกรรมการการศึกษาศิลปวัฒนธรรมสภาผู้แทนราษฎรที่รัฐสภา พ.ศ. 2539 ซึ่งข้อมูลต่าง ๆ ที่ผู้ศึกษาวิจัยได้รับมานั้น นำมาใช้ในการพิจารณาวิเคราะห์แนวคิดของคณะกรรมการพิจารณาภาพยนตร์ได้เป็นอย่างดี

3) ผู้ประกอบกิจการภาพยนตร์

ผู้ทำการวิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าจากกลุ่มที่ได้รับผลกระทบจากการที่ คณะกรรมการตรวจพิจารณาภาพยนตร์ ตามพระราชบัญญัติภาพยนตร์ พ.ศ. 2473 แล้วพบว่า มีบุคคลในสาขาอาชีพต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องมากมายที่ได้รับผลกระทบจากบทบาทของรัฐในการตรวจพิจารณาภาพยนตร์ ได้แก่ ผู้จัดจำหน่าย ผู้สร้างภาพยนตร์ ผู้กำกับภาพยนตร์ สายหนัง คารา-นักแสดง ซึ่งในกลุ่มนี้มีทั้งนักวิชาการซึ่งทำการสอนในสาขาอาชีพนี้ และประกอบอาชีพนี้ด้วย ผู้วิจัยจึงต้องใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกรวมทั้งมีการจัดประชุมหารือในกลุ่มย่อยระหว่างผู้ประกอบการภาพยนตร์ ในฐานะที่ผู้วิจัยทำหน้าที่เป็นฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย ที่จะต้องนำข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นของบุคคลในวงการภาพยนตร์ในทุกสาขาอาชีพมาประกอบการพิจารณาแก้ไข พ.ร.บ พ.ศ. 2473 ซึ่งรอการพิจารณานำเข้าคณะรัฐมนตรี ผู้วิจัยจึงได้ทำการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกกับผู้ประกอบการหลายคน ได้แก่

1. นายสมคิด เล่งอิ้ว หรือ นายคมน์ อรรถเดช เป็นบุคคลที่ประกอบอาชีพในสาขาภาพยนตร์ทุกด้าน ได้แก่ นักแสดง ผู้กำกับภาพยนตร์ ผู้สร้างภาพยนตร์ ผู้จัดจำหน่ายภาพยนตร์ เจ้าของโรงภาพยนตร์ เจ้าของสายหนังภาพยนตร์ทางภาคใต้ และปัจจุบันในตำแหน่งนายกสมาคมสมาพันธ์ภาพยนตร์แห่งชาติและกรรมการผู้จัดการบริษัท โคลิเซียมฟิล์มภาพยนตร์จำกัด โดยขอสัมภาษณ์ที่กรมประชาสัมพันธ์
2. นายสุพจน์ พิสิษฐุณินท์ กรรมการผู้จัดการบริษัทนครหลวงฟิล์มโปรดักชั่น จำกัด ประกอบอาชีพเป็นผู้สร้างภาพยนตร์ และเจ้าของโรงภาพยนตร์อดีตเป็นนายกสมาคมสมาพันธ์ภาพยนตร์แห่งชาติ ได้ขอทำการสัมภาษณ์ในช่วงที่ดำรงตำแหน่งเป็นนายกสมาคมสมาพันธ์ภาพยนตร์แห่งชาติ ในช่วงระหว่างการขอเสนอแก้ไขพระราชบัญญัติภาพยนตร์ พ.ศ. 2473
3. นายไพจิตร สุขวารี อดีตนายกสมาพันธ์ภาพยนตร์แห่งชาติท่านแรก และเป็นบุคคลที่อยู่ในวงการภาพยนตร์มานาน ได้ขอสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการจากการเข้าร่วมสัมมนาที่รัฐสภา
4. นายวิสูตร พูลวรลักษณ์ กรรมการผู้จัดการบริษัท ไทเอ็นเตอร์เทนเมนต์ จำกัด เป็นผู้ประกอบการผู้สร้างภาพยนตร์ และเจ้าของโรงภาพยนตร์ ได้ขอทำการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการในช่วงเวลาที่เข้าร่วมประชุมที่กรมประชาสัมพันธ์
5. นายเชียร พรวานิช บริษัทไฟว์สตาร์ โปรดักชั่น จำกัด ผู้ที่เข้าใจลักษณะภาพยนตร์และผลกระทบในด้านการตลาด ซึ่งได้สัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการที่กรมประชาสัมพันธ์

6. นายเจริญ เอี่ยมพึ่งพร บริษัทไฟว์สตาร์โปรดักชั่น จำกัด เป็นบุคคลที่อยู่ในวงการภาพยนตร์มาตั้งแต่เริ่มแรก เพราะเป็นบริษัทที่สร้างภาพยนตร์ไทยโดยตรง ได้ให้การสัมภาษณ์ไว้ในช่วงที่มีการประกวดภาพยนตร์แห่งชาติครั้งที่ 8

7. นายสมศักดิ์ เตชะรัตนประเสริฐ บริษัทสหมงคลฟิล์ม จำกัด เป็นบุคคลที่อยู่ในวงการภาพยนตร์ในด้านการจัดจำหน่ายและสร้างภาพยนตร์มาเป็นเวลานานกว่า 30 ปี โดยขอสัมภาษณ์ในขณะที่เข้าร่วมประชุมที่กรมประชาสัมพันธ์

8. นายยุทธนา มุกดาสนิท เป็นผู้กำกับภาพยนตร์ที่มีชื่อเสียงและได้รับรางวัลผู้กำกับยอดเยี่ยมหลายครั้งได้ให้การสัมภาษณ์ไว้ในช่วงที่เข้าร่วมประชุมด้านภาพยนตร์ ที่กรมประชาสัมพันธ์

9. นายன்றีย์ นิมิตรบุตร เป็นผู้กำกับภาพยนตร์ที่ได้รับชื่อเสียงอย่างมาก จากการสร้างภาพยนตร์เรื่อง 2499 อันธพาลครองเมือง โดยได้ขอสัมภาษณ์เมื่อมาร่วมรับรางวัลผู้กำกับยอดเยี่ยม ที่กรมประชาสัมพันธ์

10. นายชนิด จิตต์นุกูล ผู้กำกับที่ได้รับรางวัลมากมายและมีชื่อเสียงในปัจจุบัน ได้ให้สัมภาษณ์ขณะมาร่วมงานประกวดภาพยนตร์แห่งชาติ ที่กรมประชาสัมพันธ์

11. นายเชิด ทรงศรี ผู้กำกับภาพยนตร์ ที่มีชื่อเสียงในด้านการสร้างภาพยนตร์และได้รับรางวัลมากมายจากงานเทศกาลและงานประกวดที่จัดขึ้นทั้งในและต่างประเทศ ที่กรมประชาสัมพันธ์

12. นายมานพ อุดมเดช ผู้กำกับภาพยนตร์ ได้ให้ความเห็นไว้ในระหว่างที่มีการประชุมเรื่อง กฎหมายภาพยนตร์ ที่กรมประชาสัมพันธ์

13. นายอดิเรก วัฏลีลา ผู้กำกับภาพยนตร์ ได้ให้ความเห็นไว้ในระหว่างที่มีการประชุมเรื่อง กฎหมายภาพยนตร์ ที่กรมประชาสัมพันธ์

ซึ่งกลุ่มบุคคลที่ทำการคัดเลือกข้างต้นนี้ เป็นกลุ่มตัวอย่างบุคคลที่ประกอบอาชีพอยู่ในวงการนี้มานานกว่า 30-40 ปี ขึ้นไป สำหรับผู้กำกับภาพยนตร์นั้นเป็นบุคคลที่ได้รับการยอมรับ และรับรางวัลการกำกับภาพยนตร์มาแล้วมากมาย การทำสัมภาษณ์แบบเจาะลึกและแบบ ไม่เป็นทางการกับกลุ่มผู้ประกอบการด้านภาพยนตร์ในกลุ่มนี้เชื่อว่าจะได้รับทราบถึงความรู้สึกความคิดเห็นและเหตุผลต่างๆ ของแนวคิดที่เกิดขึ้นว่าบทบาทของรัฐในการตรวจพิจารณาภาพยนตร์นั้นส่งผลอย่างไรต่ออุตสาหกรรมภาพยนตร์ที่บุคคลกลุ่มนี้ได้ประกอบอาชีพอยู่ ซึ่งจะ เป็นปัจจัยและประเด็นสำคัญที่จะนำมาวิเคราะห์หัวข้อในการศึกษาเพื่อสามารถเข้าใจถึงการดำเนินงานของคณะกรรมการตรวจพิจารณาภาพยนตร์ทั้งโดยทางตรงและโดยทางอ้อมเพียงใด

นอกจากกลุ่มผู้ประกอบการภาพยนตร์ที่กล่าวข้างต้นแล้ว ผู้วิจัยยังได้มีโอกาสได้สัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับผู้ทรงคุณวุฒิ และนักวิชาการในสาขาอาชีพต่างๆ อีกมากมาย เช่น ศาสตราจารย์ ดร. กระทบ ท่องธรรมชาติ ในฐานะที่ทำหน้าที่เป็นประธานกรรมการพิจารณาแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติภาพยนตร์ พ.ศ. 2473 ศาสตราจารย์คุณหญิงจินตนา ยศสุนทร ในฐานะรองประธานกรรมการพิจารณาแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติภาพยนตร์ พ.ศ. 2473 เช่นกัน นายอำนาจ สุวรรณศิริ ในฐานะที่เป็นรองประธานกรรมการศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมและศาสนา สภาผู้แทนราษฎรในขณะที่มีการจัดสัมมนาในหัวข้อเรื่อง "หนังไทยให้ อะไรกับสังคมไทยบ้าง" ที่จัดขึ้นในเดือนกันยายน 2540 ที่รัฐสภา

ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการกับนักวิชาการด้านภาพยนตร์อีกมากมาย หลายท่านเกี่ยวกับการวิจัยในเรื่องนี้ ได้แก่ รองศาสตราจารย์ จุมพล รอดคำดี คณบดีคณะ นิเทศศาสตร์ ดร. สรจักร เกษมสุวรรณ อดีตอาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ บรรจง โกศลวัฒน์ อาจารย์ประจำคณะวารสารศาสตร์ และสื่อมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ รองศาสตราจารย์ปิยะกุล เลาว์ลย์ศิริ คณบดี คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ นายกฤษดา เกิดดี อาจารย์ ประจำสาขาวิชาการภาพยนตร์ และวิดิทัศน์ คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต ผู้ช่วย ศาสตราจารย์ จำเริญลักษณ์ ชนะวังน้อย อาจารย์ประจำคณะวารสารศาสตร์ฯ มหาวิทยาลัย ธรรมศาสตร์ ซึ่งผู้วิจัยได้รับความคิดเห็นและแนวทางการกำหนดบทบาทของรัฐ ในการตรวจ พิจารณาภาพยนตร์ในเชิงวิชาการว่า การพิจารณานั้นควรจะเข้าใจคำว่า สื่อภาพยนตร์ในลักษณะ ของการเป็นสื่อมวลชนอย่างหนึ่งที่นำข้อมูลที่เป็นเรื่องราวทั้งภาพและเสียงให้ประชาชน ได้เข้าใจ ในลักษณะของการเป็นศิลปะและควรมองเจตนาของการสร้างศิลปะนั้น ๆ เพื่อให้ผู้รับข่าวสาร ข้อมูลได้ใช้วิจารณญาณ ในการตัดสินใจ ซึ่งข้อมูลต่าง ๆ จะสามารถนำมาใช้วิเคราะห์ของการ ที่รัฐกำหนดบทบาทให้คณะกรรมการตรวจพิจารณาภาพยนตร์ ในฐานะของผู้กรองสาร (Gatekeeper) ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งเป็น 3 ส่วน คือ

1. วิเคราะห์ความเป็นมาของคณะกรรมการตรวจพิจารณาภาพยนตร์
2. วิเคราะห์หลักเกณฑ์การทำงานของคณะกรรมการที่นำมาใช้ในการพิจารณา ภาพยนตร์
3. วิเคราะห์บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจพิจารณาภาพยนตร์

1. วิเคราะห์ความเป็นมาของคณะกรรมการตรวจพิจารณาภาพยนตร์

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ลักษณะของข้อมูล และเอกสารต่าง ๆ จากการเก็บรวบรวมได้จากการสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาหาข้อสรุปในด้านความเป็นมาของคณะกรรมการตรวจพิจารณาภาพยนตร์ โดยจะบรรยายในส่วนที่เกี่ยวข้องประกอบการวิเคราะห์ได้แก่ การควบคุมสื่อภาพยนตร์โดยคณะกรรมการตรวจพิจารณาภาพยนตร์

2. วิเคราะห์หลักเกณฑ์การทำงานของคณะกรรมการที่นำมาใช้ในการพิจารณาภาพยนตร์

การวิเคราะห์แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ วิเคราะห์เนื้อหาภาพยนตร์และความคิดเห็นของคณะกรรมการ ดังนี้

1) การวิเคราะห์เนื้อหาภาพยนตร์ ดำเนินการเป็นสองขั้นตอนคือ ขั้นแรกแบ่งประเภทภาพยนตร์ตามแหล่งผลิตเป็นภาพยนตร์ไทย และภาพยนตร์ต่างประเทศ เพื่อเปรียบเทียบ สัดสวน และจัดข้อมูลเบื้องต้นสำหรับการวิเคราะห์เนื้อหาในขั้นต่อไป ดังนี้

ภาพยนตร์ไทยเรื่องยาว หมายถึง ภาพยนตร์ที่สร้างขึ้นในประเทศไทย เช่น ภาพยนตร์เรื่องยาว ภาพยนตร์การ์ตูน ภาพยนตร์สารคดี เป็นต้น โดยแยกเป็นประเภท ตื่นเต้น ประเภทชีวิต และสรุปรวบรวมจำนวนที่ออกเผยแพร่ต่อเดือน ต่อปี

ภาพยนตร์ต่างประเทศ หมายถึง ภาพยนตร์ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเข้ามาในประเทศไทย และนำออกฉายตามโรงภาพยนตร์ เช่น ภาพยนตร์เรื่องยาว ภาพยนตร์การ์ตูน ภาพยนตร์สารคดี โดยแบ่งแยกประเภท เป็น ตื่นเต้น ประเภทชีวิต และรวบรวมจำนวนที่ออกเผยแพร่จากสถิติ เป็นเดือน และเป็นปี

ขั้นตอนต่อมา เป็นการวิเคราะห์ลักษณะของเนื้อหาภาพยนตร์ที่ห้ามนำออกฉาย เพื่อทราบหลักเกณฑ์ข้อห้ามของคณะกรรมการ หน่วยที่ใช้ในการวิเคราะห์คือ "แก่นสำคัญ" (theme) ในข้อความหรือประโยค สาเหตุของการห้ามออกฉาย แล้วจัดจำแนกตามประเภทเนื้อหาที่สร้างไว้ตามหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น

2) วิเคราะห์ความคิดเห็นของคณะกรรมการ พิจารณาแนวความคิดและปัจจัยเบื้องหลังที่มีอิทธิพลต่อหลักเกณฑ์การทำงานของคณะกรรมการเพื่อจัดหมวดหมู่ และอภิปรายผลพร้อมกับยกตัวอย่างประกอบ

3. การวิเคราะห์บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ

1.) วิเคราะห์จากความคิดเห็นของผู้ประกอบกิจการภาพยนตร์ เพื่อทราบผลกระทบที่มีต่อวงการภาพยนตร์

2.) วิเคราะห์จากความคิดเห็นของนักวิชาการ ในฐานะตัวแทนกลุ่มผู้ชม เพื่อทราบแง่มุมมองของสังคมส่วนหนึ่งที่มีต่อระบบคณะกรรมการและความคาดหวังในระบบการควบคุม หรือพิจารณาเนื้อหาภาพยนตร์

3.) วิเคราะห์โดยแนวความคิดทางสังคมวิทยา เพื่อค้นหาหน้าที่แฝงอันเป็น ผลสืบเนื่องที่เกิดขึ้น อย่างไม่คาดหวัง หรือผิดวัตถุประสงค์ และทราบถึงผลต่อการควบคุมหรือส่งเสริมภาพยนตร์

การนำเสนอข้อมูล

ผลจากการศึกษาบทบาทของรัฐในการตรวจพิจารณาภาพยนตร์ ได้นำเสนอโดยเริ่มจากความเป็นมาของคณะกรรมการตรวจพิจารณาภาพยนตร์ โดยกล่าวถึงการควบคุมดูแลแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจพิจารณาภาพยนตร์ ส่งผลกระทบต่อพิจารณาปรับปรุงองค์ประกอบของคณะกรรมการตรวจพิจารณาภาพยนตร์ชุดใหม่ ซึ่งการปรับปรุงนี้เริ่มมาจากผู้ประกอบการภาพยนตร์ได้ร้องขอ ดังนั้น ในประเด็นถัดไปจึงได้ศึกษาถึงหลักเกณฑ์การทำงานของคณะกรรมการตรวจพิจารณาภาพยนตร์ ซึ่งจะเข้าไปศึกษาวิเคราะห์ถึงผลงานของคณะกรรมการในช่วง 2536-2540 ในกรณีที่เป็นการภาพยนตร์ที่ไม่อนุญาตให้ฉาย ซึ่งจะวิเคราะห์ไปถึงสาระสำคัญของภาพยนตร์ด้วย จึงได้นำเสนอถึงผลที่ได้รับที่เกิดจากการตรวจพิจารณาภาพยนตร์ และในประเด็นสุดท้าย ได้นำเสนอถึงบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจพิจารณาภาพยนตร์ รวมถึงผลกระทบจากบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการในทรรศนะของผู้ประกอบการด้านภาพยนตร์ นักวิชาการ นักวิจารณ์ที่แสดงทรรศนะในแง่แนวความคิดที่สนับสนุนกับการต่อต้านการควบคุมภาพยนตร์ รวมไปถึงบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการในแนวความคิดทางสังคมวิทยา ในการทำหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายจริงเพียงใด เนื้อหานำมาวิเคราะห์เป็นข้อสรุปและข้อเสนอแนะต่อไป

สรุปได้ว่า การศึกษาจากการเก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ทั้ง 2 ประเภทที่เป็นทั้งเอกสารข้อมูล ที่นำมาจากหลักฐานทางวิชาการ กฎหมาย ระเบียบเอกสารทางราชการ การประชุมสัมมนาของหน่วยงานต่าง ๆ ได้จากการสัมภาษณ์ทั้งกลุ่มบุคคลที่เป็นกรรมการตรวจพิจารณาภาพยนตร์โดยตรง กลุ่มผู้ประกอบการภาพยนตร์ กลุ่มนักวิชาการ ผู้ทรงคุณวุฒิ รวมทั้งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในวงการอุตสาหกรรมภาพยนตร์ ที่ได้รับมาโดยนำมาวิเคราะห์ด้วยการศึกษาสภาพความเป็นมา หลักเกณฑ์การทำงานของคณะกรรมการที่ได้ใช้ในการตรวจพิจารณาภาพยนตร์ และวิเคราะห์ไปถึงบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการจากความคิดเห็นของผู้ประกอบการภาพยนตร์ นักวิชาการ รวมทั้งแนวความคิดทางสังคมวิทยา เพื่อตรวจสอบโดยวัตถุประสงค์จริงระหว่างบุคคลต่าง ๆ ว่าจะมีแนวความคิดเห็นที่จะส่งผลให้เห็นถึงความจำเป็นในบทบาทของรัฐในการตรวจพิจารณาภาพยนตร์ ในปัจจุบันว่าจะคงไว้หรือสมควรจะได้รับการปรับปรุงไปในรูปแบบใด เพื่อนำไปสู่ข้อเสนอแนะรูปแบบที่เหมาะสมและเป็นไปได้ในปัจจุบัน